Súd:	Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka:	9C/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6122433520
Dátum vydania rozhodnutia:	13. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Jarmila Jánošová
ECLI:	ECLI:SK:OSBB:2023:6122433520.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica v konaní pred sudkyňou JUDr. Jarmilou Jánošovou v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, C. B. XXX/X, XXX XX D., zast. Mgr. Ivan Bugri, advokát, Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, IČO: 42307155 proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00151866, o zaplatenie 5 441,31 Eur s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 5 441,31 Eur v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Žalovaný je p o v i n n ý nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 10. 10. 2022 domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 5 347,27 Eur ako náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za ujmu, ktorá mu bola spôsobená v období september 2019 až august 2022 z dôvodu porušenia práva Európskej únie, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 04. 11. 2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času tým, že bola žalovaným nesprávne implementovaná (resp. nebola v časti implementovaná) do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky.
2. Vzhľadom k tomu, že žalobou uplatnený nárok na náhradu škody má v podmienkach slovenského právneho poriadku povahu nemajetkovej ujmy, vychádzajúc z povahy škody – straty časy odpočinku a s tým súvisiaceho porušenia práva na ochranu zdravia, súkromia a rodinného života, je potrebné v slovenskom právnom poriadku analogicky použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osoby podľa ustanovenia § 11 až § 13 O. z., ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody, ktorej sa žalobou domáhal.
3. Žalovaný žiadal žalobu v plnom rozsahu zamietnuť ako bezdôvodnú. Mal za to, že Smernica č. 2003/88/ES sa neuplatňuje na odvetvia činnosti, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany definované v článku 2 ods. 1, pod ktoré platí aj štátna služba príslušníkov hasičského a záchranného zboru, ktorého príslušníkom je aj žalobca. Z týchto dôvodov mu nemohla vzniknúť škoda v dôsledku jej nesprávneho prebratia. Vzniesol tiež námietku nedostatku svojej vecnej pasívnej legitimácie v spore.
4. Súd vykonal dokazovanie žalobou, vyjadreniami strán, ich výpoveďou, výplatnými páskami za žalované obdobie, výpismi z plánu služieb z dochádzkového systému SAP a zistil tento skutkový stav:
5. Podľa tvrdenia žalobcu tento je príslušníkom hasičského a záchranného zboru (ďalej len HaZZ) a vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona o hasičskom a záchrannom zbore č. 315/2001 Z. z. (ďalej len ZoHaZZ). Prácu hasiča vykonáva od 01. 07. 2008, t. j.

viac ako 14 rokov. V súčasnosti je v služobnej hodnosti nadpráporčík, hasič – záchranár na OR HaZZ v Banskej Bystrici.
6. Jeho pracovný čas je rozvrhnutý nerovnomerne. Pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku (určená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ).
7. Pracovné zmeny v žalovanom období boli rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti. Od 01. 01. 2022 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti.
8. Okrem určenej pohotovosti mu býva nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času (nariadená služobná pohotovosť podľa § 92 ods. 2 ZoHaZZ).
9. Obe služobné pohotovosti sa mu však nezapočítavajú do pracovného času. Za určenú služobnú pohotovosť je odmeňovaný náhradou vo výške 15 % služobného platu, resp. 30 %, ak je vykonávaná v dňoch služobného pokoja.
10. Pracuje na 3 zmeny, každý tretí deň odslúži minimálne 24 hodín a následne má dva dni voľna. Takto strávi mesačne v službách minimálne 240 až 264 hodín, pričom do tohto rozsahu mu nie sú zahrnuté hodiny nadčasov.
11. Poukázal na tú skutočnosť, že služobnú pohotovosť musí vykonávať v mieste výkonu služby. V období od septembra 2019 do decembra 2019 len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti odpracoval 207,02 hodín, od januára 2020 do decembra 2020 603,67 hodín, od januára 2021 do decembra 2021 549,04 hodín, od januára 2022 do augusta 2022 384,26 hodín. Celkove v tomto období odpracoval 1 744,02 hodín určenej služobnej pohotovosti a spolu určenej a nariadenej 1 938,06 hodín. Žiadna z nich mu nebola započítaná do pracovného času.
12. Jeho priemerný týždenný pracovný čas dosiahol 51,35 hodín týždenne, pričom právo EÚ záväzne určuje dĺžku týždenného pracovného času na 40 hodín.
13. Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2003/88/ES, ktorej cieľom je zaručiť lepšiu ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov. Článok 6 písm. b) tejto Smernice, nazvaný Maximálny týždenný pracovný čas, určuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.
14. V tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-429/9 rozsudku Günter Fuß, z ktorého vyplýva, že aj v prípade hasičov nariadená pracovná pohotovosť na pracovisku tvorí súčasť ich týždenného pracovného času, ktorá spolu s riadnym pracovným časom nesmie prekročiť maximálny týždenný. Obdobne ohľadom pracovnej povinnosti ESD sa vyjadril aj vo veci C-437/05 J. Vorel (pracovná pohotovosť lekárov na pracovisku) a vo veci C-397/01 Pfeiffer (pohotovosť lekárskych záchranárov). Z rozhodnutia vo veci C-14/04 vyplýva, že pokiaľ pracovník je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby mohol poskytnúť služby, tieto jeho povinnosti je potrebné považovať za výkon jeho pracovnej činnosti.
15. V zákone o HaZZ č. 315/2001 Z. z. mala byť prebratá do jeho znenia citovaná Smernica. Zo žiadneho jeho ustanovenia však nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom ani v skutočnosti sa čas služobnej pohotovosti nezapočítava do služobného času príslušníka. V tom spočíva rozpor tohto zákona s únijným právom, konkrétne článkom 2 ods. 1 Smernice a citovanou judikatúrou Súdneho dvora.
16. Zákonník práce v ustanovení § 96 ods. 2 výslovne ustanovuje, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Podľa ustanovenia § 12 ods. 6 ZoHaZZ sa však na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon a zákon o HaZZ na Zákonník práce v tomto smere neodkazuje.
17. Žalobca uviedol, že článok 6 písm. b) Smernice má priamy účinok (C-429/09 bod 35), keď priznáva priamo jednotlivcovi právo, ktoré môže priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Tento článok predstavuje tiež pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia a ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48-hodinú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas a v tejto súvislosti výslovne stanovuje, že zahŕňa tento pracovný čas aj nadčasy. V prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto Smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade sa odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide aj vo veci samej, hoci aj so súhlasom dotknutého pracovníka (C-397/01 až C-403/01).
18. Z týchto rozhodnutí vyplýva tiež jeho aktívna legitimácia priamo sa domáhať náhrady škody voči členskému štátu, ktorá mu vznikla porušením únijného práva a vyplýva z neho aj vecná pasívna legitimácia žalovaného.

19. Zdôraznil, že v zmysle judikatúry Súdneho dvora (C-46/93, C-48/93) je potrebné priznať právo na odškodnenie, ak porušenie je dostatočne závažné a existuje priama príčinná súvislosť medzi porušením a ujmou. Jedná sa pritom o objektívnu zodpovednosť bez ohľadu na zavinenie a výška náhrady musí byť primeraná vzniknutej ujme.
20. Mal za to, že došlo k naplneniu predpokladov zodpovednosti žalovaného za škodu. Škoda mu vznikla v dôsledku porušenia únijného práva a prejavovala sa stratou času na odpočinok, na ktorý by mal nárok, ak by bol jeho týždenný pracovný čas maximálne 48 hodinový.
21. U požadovanej náhrady vychádzal analogicky zo znenia ustanovenia § 11 a § 13 O. z. ako aj článku 19 ods. 2 Ústavy SR. Poukázal na to, že došlo k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúceho v porušení práva na primeranú dobu odpočinku ako aj práva na súkromie a rodinný život a to nielen počas žalovaného obdobia. Vzhľadom aj k charakteru jeho práce a potrebe regenerácie jeho fyzických a psychických síl, možno jeho nárok posúdiť ako nemajetkovú ujmu, k náhrade ktorej má dôjsť v peniazoch.
22. Čo sa týka výšky požadovanej náhrady, vychádzal z analógie iuris, ustanovenia § 122 ZoHaZZ pre určenie primeranej náhrady spôsobom, ktorý najviac a najlepšie zohľadňuje okolnosti, za ktorých táto ujma vznikla. Ustanovenie § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ upravuje odmenu za nariadenú služobnú pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania štátnej služby, pričom tieto hodiny služobnej pohotovosti mu neboli započítavaná do služobného času.
23. Primeraná náhrada predstavuje potom rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v ustanovení § 122 ods. 1 ZoHaZZ, ktorú obdržal a peňažnou náhradou podľa § 122 ods. 2 písm. a) ZoHaZZ za každú odpracovanú hodinu služobnej pohotovosti za žalované obdobie.
24. Poukázal na to, že takáto výška náhrady je nielen primeranou, ale spĺňa aj satisfakčnú funkciu, ako aj preventívnu a sankčnú. Má zabezpečiť aj generálnu prevenciu pred pokračovaním v porušení práva. Nejedná sa pritom o mzdový nárok, ale o nárok na náhradu škody porušením únijného práva. Spôsob výpočtu nič nemení na jeho povahe alebo právnom titule.
25. V žalobe pod bodom F. uviedol presný výpočet výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy za jednotlivé mesiace žalovaného obdobia, pričom vychádzal z údajov samotného žalovaného, ktoré tento nijako nespochybnil.
26. Žalovaný žiadal žalobu zamietnuť.
27. Smernica 2003/88/ES v článku 2 ods. 2 negatívne vymedzuje svoj rozsah pôsobnosti, keď podľa citovaného článku sa neuplatňuje na odvetvia činnosti zahŕňajúce určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, pod ktorý je možné subsumovať aj činnosť hasičského a záchranného zboru. Poukázal v tomto smere na ustanovenie § 12 Zákona o civilnej ochrane obyvateľstva č. 42/1994 Z. z., § 3 zákona č. 315/2001 Z. z., § 8 ods. 1 a § 12 ods. 1 zákona č. 129/2002 Z. z., podľa ktorých hasičský zbor vykonáva zásahovú činnosť, okrem úseku ochrany pred požiarmi, aj na úseku civilnej ochrany obyvateľstva pri výkone záchranárskych činností, na ktoré sa Smernica nevzťahuje.
28. Ďalej uviedol, že posúdenie referenčných období je potrebné vnímať aj v kontexte spoločenskej reality vzhľadom na šírenie nebezpečnej nákazy covidu-19, keď od 25. 11. 2021 bol vyhlásený núdzový stav a predtým rôzne druhy karantény.
29. Namietol nedostatok vecnej pasívnej legitimácie, keď nie je prípustné, aby sa zodpovednosť Slovenskej republiky odvodzovala od individuálneho prístupu inej osoby k pracovnoprávnym vzťahom zamestnanca.
30. K transpozícii Smernice mal za to, že táto bola riadne transponovaná do slovenského právneho poriadku vrátane zákona č. 315/2001 Z. z., čo je zrejmé z prílohy č. 4 zákona pod bodom 6. V ustanoveniach § 85 ods. 1 a § 86 zákona č. 315/2001 Z. z. je upravený služobný čas hasičov ako aj služobnú pohotovosť. Tieto nepopierajú, že služobná pohotovosť je výkon štátnej služby, ale vystihujú formuláciou rozdiel medzi určenou a nariadenou služobnou pohotovosťou. U nariadenej podľa § 92 ods. 2 zákona č. 351/2001 Z. z. ide o pohotovosť vykonávanú v mieste výkonu štátnej služby, čo je vyjadrené aj vo výške peňažnej náhrady.
31. Poukázal na znenie článku 16 písm. b) a 17 ods. 3 Smernice, ktoré pripúšťajú výnimku zo stanoveného limitu pri dodržaní tam citovaných podmienok (stanovenie odlišného referenčného obdobia ako 7 dní, 4 mesiace, prípadne 6 mesiacov, prípadne v kolektívnej zmluve aj 12 mesiacov).
32. V ustanovení § 91 ods. 3 zákona č. 315/2001 Z. z. je upravený limit dĺžky služobného času za kalendárny rok v rozsahu 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne.
33. Žalobca neosvedčil, že mu vznikol nárok na náhradu škody. Počas služobnej pohotovosti je žalobca odmeňovaný, pričom sa však od neho nevyžaduje aktívna činnosť. Žalobca nepreukázal, či prejavil primeranú snahu odvrátiť škodu a či využil všetky dostupné prostriedky pre svoju právnu ochranu.

34. Poukázal tiež na rozhodnutie Súdneho dvora C-742/19, podľa ktorého nič nebráni, aby sa doba, ktorú príslušník strávi počas služobnej pohotovosti na svojom útvare a bezprostredne nadväzuje na vykonanie služby v rámci rozvrhnutia služobného času, odmeňovala iným spôsobom, ako doba štátnej služby, počas ktorej plní služobné úlohy.
35. Podľa žalovaného „tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je mätúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia primeranej peňažnej náhrady formou doplatku zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu podľa ustanovenia § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.“ Žalobca si uplatnil nárok, ktorý skôr predstavuje mzdový nárok a nie nemajetkovú ujmu.
36. K požadovanej výške náhrady nemajetkovej ujmy túto považoval za neprimeranú v porovnaní s výškou náhrad priznávanou obetiam trestných činov, prípadne pri zásahoch do práva na rodinný život v dôsledku dopravnej nehody, pričom žalobca podľa neho nepreukázal zásah do svojho súkromného rodinného života, prípadne zdravia, v takej miere, ktorá by odôvodňovala požadovanú výšku náhrady.
37. Poukázal na rozhodovaciu prax okresných súdov v obdobných veciach, kde priemerná výška priznanej škody v obdobných rozhodnutiach predstavovala sumu 1 000 až 2 500 Eur.
38. Žalobca k vyjadreniu žalovaného uviedol, že záväzný výklad k pôsobnosti smernice 2003/88/ES na hasičov podal Súdny dvor vo svojej judikatúre napr. v rozsudku v spojených veciach C-397/01 až C-403/01, C-52/04. Článok 2 Smernice 89/391 a článok 1 ods. 3 Smernice 93/104 sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami verejnej hasičskej služby obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článku 6 bodu 2 Smernice v zásade odporuje prekročenie maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas. Jediným cieľom výnimky uvedenej v článku 2 ods. 2 bolo zabezpečenie činnosti služieb nevyhnutných na účely ochrany, bezpečnosti, zdravia, verejného poriadku v závažných a mimoriadnych prípadoch (napr. prírodná katastrofa). Prihliadnuc na štandardnú činnosť, ktorú vykonávajú príslušníci HaZZ, je zjavné, že uvedená výnimka Smernice sa na túto služobnú činnosť nevzťahuje. Primárne plnia hasiči iné úlohy než tie, ktoré sú typické pre civilnú ochranu.
39. K namietanej pasívnej legitimácii poukázal na rozsudok C-46/93 a C-48/93, podľa ktorého zásada zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcom porušením práva spoločenstva, ktoré mu možno pripísať, je obsiahnutá v systéme zmluvy a to bez ohľadu na to, či k porušeniu došlo v dôsledku zákonodarnej, súdnej alebo výkonnej moci.
40. Pripojil výpis z plánu služieb z dochádzkového systému SAP za žalované obdobie preukazujúci všetky odslúžené hodiny s presným rozpisom služobného času a jeho rozdelením na čas výkonu služby a čas služobnej pohotovosti. Tieto údaje sú premietnuté do výplatných pások a na základe nich mu bola vypočítavaná mzda. Celkový počet hodín služobnej pohotovosti je údaj uvedený v každej výplatnej páske, pričom žiadna z týchto hodín sa mu nezapočítavala do odpracovaného času.
41. Uviedol, že pokiaľ žalovaný mal za to, že priemerný týždenný pracovný čas hasiča predstavuje 47,84 hodín, je to absolútne v rozpore s realitou. Pri svojom výpočte na jednej strane nezohľadňuje počet hodín, ktorý každý hasič odpracuje a na druhej strane zohľadňuje odpočítavať tie hodiny, ktoré pri výpočte priemerného týždenného času priamo v Smernici sa zohľadňovať nemajú. Aj takto ním vypočítaný priemerný služobný čas však prekračuje maximálny upravený v § 85 ods. 2 ZoHaZZ a je vyšší, ako stanovuje aktuálna kolektívna zmluva (37,5). Doby platenej dovolenky a doby PN sa v zmysle článku 16 písm. b) Smernice do výpočtu priemerného týždenného pracovného času nezahŕňajú, ako to nesprávne pri svojom výpočte urobil žalovaný.
42. Podstatou sporu však je, že podľa žalovaným formálne vykazovaného počtu odpracovaných hodín nedochádza k porušovaniu Smernice 2003/88/ES, keďže evidenčne formálne nie je prekračovaný maximálny 48-hodinový týždenný pracovný čas. Služobná pohotovosť je však považovaná za výkon štátnej služby, čo nie je sporné.
43. Vzhľadom na uvedené mal za to, že článok 2 ods. 1 Smernice nebol správne transponovaný do ZoHaZZ, keďže služobná pohotovosť vykonávaná hasičmi nie je považovaná za pracovný čas, čo je v rozpore s predmetným článkom smernice ako aj s citovanou judikatúrou Súdneho dvora.
44. Vo vzťahu k nedostatočnej transpozícii Smernice poukázal na viac než 70 právoplatných rozhodnutí súdov v obdobných veciach, ktoré túto skutočnosť konštatovali. Mal za to, že právna úprava obsiahnutá v zákone o HaZZ bola prijatá práve v snahe obísť článok 6 písm. b) Smernice s vedomím, že touto úpravou bude priamo porušovaná Smernica v časti upravujúcej maximálny týždenný pracovný čas. K nezapočítavaniu pracovnej pohotovosti do služobného času očividne dochádza práve z dôvodu, aby formálne nebola porušovaná Smernica v limite týždenného pracovného času.
45. Článok 17 ods. 1 Smernice sa na príslušníkov hasičského zboru vôbec nevzťahuje, čo je zrejmé už aj z textu tohto ustanovenia.

46. Vo vzťahu k právnemu názoru Súdneho dvora vo veci C-46/93, na ktorý poukazoval žalovaný, podľa ktorého vnútroštátny súd má skúmať, či poškodená osoba prejavila snahu s cieľom odvrátiť škodu, alebo ju obmedziť, žalobca uviedol, že tento názor korigoval Súdny dvor v rozsudku Günter Fuß, podľa ktorého pracovník sa má považovať za slabšiu stranu v pracovnoprávnom vzťahu a je nutné zabrániť, aby ho zamestnávateľ mal možnosť v jeho právach obmedzovať. Ďalej tam bolo uvedené, že nemožno považovať za primerané od pracovníka, ktorému zamestnávateľ porušil jeho práva priznané v článku 6 písm. b) Smernice, aby na účely uplatnenia nároku na získanie náhrady škody najskôr podal žiadosť tomuto zamestnávateľovi.
47. Žalobca spolu s kolegami opakovane poukazoval na dlhoročné prekračovanie maximálneho pracovného času, rovnako aj ich odborová organizácia, no bezúspešne. K odstráneniu tohto protiprávneho stavu dosiaľ nepomohli ani právoplatné súdne rozhodnutia v obdobných veciach, ani to, že tento stav je predmetom prešetrenia na pôde Európskej komisie. Žalovaný pritom nijako nespochybnil, že žiadna z hodín, ktorú odslúžil, sa mu nezapočítavala do celkového počtu odpracovaných hodín. Už aj tým porušil článok 2 ods. 1 Smernice.
48. Žalobca poukázal na tú skutočnosť, že podstatou jeho žaloby nie je to, že bol za výkon služobnej pohotovosti odmeňovaný neprimerane nízkou odmenou za služobnú pohotovosť. Domáha sa náhrady škody za porušenie jeho osobnostných práv vymedzených v žalobe porušením článku 6 písm. b) Smernice prekračovaním maximálneho týždenného pracovného času.
49. Žalovaný vytvoril zjavne a vedome protiprávny stav, v ktorom približne tretina z celkového času, ktorý hasič strávi v práci, sa nepovažuje za pracovný čas. V jeho prípade za žalované obdobie je to spolu 1 744,02 hodín určenej služobnej pohotovosti, ktorú síce strávil v práci, ale žalovaný ju za odpracované obdobie nepovažuje. Tým, že odpracuje pravidelne viac, než maximálne prípustných 48 hodín týždenne, ale zároveň sa mu to nezapočítava do služobného času, je naďalej porušovaný aj článok 2 ods. 1 Smernice.
50. Vypočítaná výška nemajetkovej ujmy zohľadňuje, za akých okolností k porušeniu práv došlo a spĺňa zároveň aj satisfakčnú funkciu. S týmto spôsobom výpočtu výšky jeho nároku sa opakovane v celom rozsahu stotožnili súdy v prvej inštancii ako aj odvolacie súdy a považovali ho za primeraný.
51. V danom prípade po prepočte predstavuje nemajetková ujma v peniazoch za žalované obdobie, kedy odpracoval 1 744,02 hodín, 3,12 Eur za hodinu (5 441,31 Eur delene 1 744,02 hodín) služobnej pohotovosti, ktorá mu nebola započítaná do služobného času. Táto suma je omnoho nižšia ako priemer minimálnych hodinových miezd v Slovenskej republike pre prvý najľahší stupeň náročnosti práce v žalovanom období. Nemajetková ujma potom je podľa jeho názoru primeraná porušovaniu jeho práv a musí byť z hľadiska elementárnej spravodlivosti považovaná za sumu absolútne minimálnu hranici odškodnenia.
52. Na pojednávaní dňa 13. 09. 2023 žalobca uviedol, že trvá na žalobe. Poukázal na tú skutočnosť, že do jednej minúty od poplachu musí byť k dispozícii, a teda sa musí zdržiavať na pracovisku. Aj v prípade, keď má voľno, je stále na telefóne. Ak mu zavolajú, príde, ak je to potrebné a vykonáva výjazd. Stáva sa, že v čase voľna musí absolvovať školenia nevyhnutné pre výkon práce. Vadí mu, že sa nemôže riadne venovať svojej rodine, manželke a dvom deťom, ktoré majú 9 a 13 rokov. Po 24-hodinovej zmene v podstate môže plnohodnotne fungovať až okolo 14.00 hodiny a nasledujúci deň ide spať skôr. Pracuje ako záchranár v sanitnom vozidle, kde pracujú traja, ale musia byť prítomní vždy minimálne dvaja. Toto má vplyv na možnosť čerpania dovolenky. V ich zmene je ich 20 ale minimálny stav je 13. Nestíha si potom riadne vyčerpať dovolenku a presúva si ju na ďalší rok.
53. Uviedol, že spočiatku, keď nastúpil do práce v roku 2008, takýto stav považoval za normálny, nemal rodinu a ani nevedel, že nadčasy im nie sú započítavaná do pracovného času. Posledných 6 rokov po narodení detí to začal pociťovať ako ujmu. Práca je psychicky náročná, ale v súčasnej dobe je stále aktívny, takže sa mu to na fyzickom zdraví neprejavuje. Pokiaľ aj má živnosť v oblasti revízie elektrických zariadení, túto vykonáva maximálne 3 týždne do roka. Vzdeláva sa aj vo výškových prácach. Obe tieto činnosti aplikuje u svojich kolegov bezplatne ako bonus pre svoju prácu hasiča.
54. Zástupca žalovaného žiadal žalobu zamietnuť. Považoval nárok za nedôvodný čo do základu a výšky a poukázal na doterajšie vyjadrenia. Mal tiež za to, že žalobca, ktorý vykonáva podnikateľskú činnosť aktívne, má dostatok času na odpočinok.
55. Predmetom sporu bol nárok žalobcu na zaplatenie žalovanej sumy ako škody vzniknutej v dôsledku porušenia práva Európskej únie, konkrétne Smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času, ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, konkrétne do ZoHaZZ.
56. Súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že spor o náhradu škody z dôvodu porušenia únijného práva patrí do právomoci súdu, keďže v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky neexistuje iný

orgán ako všeobecný súd v civilnom sporovom konaní, ktorý by mal právomoc rozhodnúť o tomto nároku (viď článok 1 CSP).
57. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za vzniknutú škodu, keď článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času má priamy účinok, keďže priznáva jednotlivcovi práva v rámci minimálnych požiadaviek na bezpečnosť na ochranu zdravia pri organizácii pracovného času.
58. Z uvedených dôvodov je žalovaný – Slovenská republika v spore pasívne vecne legitimovaným subjektom, za ktorý koná Ministerstvo vnútra SR ako ústredný štátny orgán, do pôsobnosti ktorého patrí hasičský a záchranný zbor, ktorého príslušníkom je žalobca. Zároveň sa jedná aj o štátny orgán, do kompetencie ktorého spadá právna úprava postavenia organizácie a riadenia hasičského a záchranného zboru. Ministerstvo vnútra je potom zodpovedné aj za riadnu transpozíciu smerníc EÚ do slovenského právneho poriadku týkajúce sa úpravy požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pri organizácii pracovného času príslušníkov hasičského a záchranného zboru.
59. Súd predovšetkým skúmal, či je daný základ nároku žalobcu.
60. Žalovaný v rámci konania namietal, že nárok žalobcu nie je daný, pretože sa na neho ako príslušníka hasičského a záchranného zboru ním uvádzaná smernica nevzťahuje. S týmto záverom sa súd nestotožnil a bol toho názoru, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

61. Článok 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „Smernica“), bod 1. ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Podľa bodu 2. sa táto smernica vzťahuje na:
a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a
b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.
Podľa bodu 3. sa smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

62. Podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci bod 1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Bod 2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.
V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

63. Žalovaný namietal, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ a to s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Súd k tomu uvádza, že smernica 2003/88/ES (odkazom na Smernicu 89/391/EHS) definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti – verejné i súkromné. Ako vyplýva z bodu 2 prvého pododseku článku 2, predmetná smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods.1 tejto smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevylučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ust. tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napríklad v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranárskych činností, pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred

plánovať, vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice - naopak sa na ňu použije táto smernica. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že hoci zákonodarca spoločenstva vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice 2003/88/ES na takéto činnosti, súčasne dal možnosť členským štátom odchýliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice (čl. 17), avšak podľa článku 17 ods.3 písm. b/, (iii) Smernice 2003/89/ES sa uvádza, že v súlade s ods. 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 2 alebo čl. 6 Smernica nepripúšťa. Zo záverov uznesenia Súdneho dvora C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods.3 smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ako je napríklad katastrofa. V tomto prípade sa predmetná smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Aj samotný zákona o HaZZ v prílohe č. 4/ bod 6/ preberá Smernicu. Je tak potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

64. Ďalšou námietkou žalovaného vo vyjadrení je, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonávanú štátnu službu ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov. Žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdový nárok, ktorý si mal uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi a nie voči žalovanému, čím vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitimácie.

65. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2. Podľa ods. 5, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

66. V zmysle článku 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, článku 144 Ústavy SR a tiež článku 3 CSP, je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, je tiež viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci treba prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je podávaná súdnym dvorom. Vzťah Únioového a vnútroštátneho práva sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra Súdneho dvora EÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sumt servanda, vyjadrená v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo zmluvy, alebo z činnosti spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. V tejto súvislosti súd konštatuje, že právne akty Európskej Únie sú

uvedené v článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov.
Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôsobia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti (1.) implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a (2.) implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt t.j. v prípadoch, keď smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvoru EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvoru EÚ(napr. Rozhodnutia Súdneho dvoru vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, Pubblico Ministero v. Tullio Ratti) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo).

67. Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Cieľ smerníc je záväzný pre všetky orgány, ktoré sú na základe rozhodnutia štátu zodpovedné za poskytovanie verejných služieb a ktoré majú na tento účel určité osobitné právomoci, ktoré sú nad rámec pravidiel medzi jednotlivcami. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržiava právne predpisy Únie. Súdny dvor znovu zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výslovné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES, odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov.

68. Priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevylučuje právo jednotlivca na odškodnenie v prípade ich porušenia. Práve naopak, právo jednotlivca na odškodnenie je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. Súdny dvor tiež dal jednoznačnú odpoveď, že povinnosť štátu vzniká bez ohľadu na to, ktorá zložka jeho moci spôsobila porušenie komunitárneho práv, t. . aj v prípade, ak porušenie komunitárneho práva svojou činnosťou alebo nečinnosťou spôsobil vnútroštátny zákonodarca. Bola potom daná vecná pasívna legitimácia žalovaného v spore.

69. Ďalšou námietkou žalovaného bolo spochybňovanie tvrdenia žalobcu, že dotknutá smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne. Žalovaný uvádzal, že úprava v zákone o HaZZ neodporuje dotknutej smernici s tým, že táto bola implementovaná a je zohľadnená aj v zákone o HaZZ S touto námietkou sa súd nestotožnil a to z týchto dôvodov :

70. Podľa Článku 2 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície:
1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;
2. "čas odpočinku" je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

71. Podľa Článku 6 Smernice, členské štáty prijmú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;
b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

72. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoHaZZ“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa ods.2, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

73. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. ZoHaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Podľa ods. 2, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

74. Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Podľa ods. 2, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času
a) v mieste vykonávania štátnej služby,
b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.
Podľa ods. 4, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

75. Podľa § 93 ods. 1 ZoHaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Podľa ods. 2, štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skrátiť na menej ako osem hodín. Podľa ods. 3, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

76. Podľa § 103 ods. 1 ZoHaZZ, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnostný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmennosť, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraviu škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e. Podľa ods.2, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g). Podľa ods.5, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

77. Podľa § 116 ods. 1 ZoHaZZ, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30%, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60%. Podľa ods.2, príplatok za vykonávanie štátnej služby nadčas podľa odseku 1 nepatrí, ak sa príslušník s nadriadeným dohodli na poskytnutí náhradného voľna. Náhradné voľno je nadriadený povinný poskytnúť najneskôr do 60 dní od skončenia tejto služby.

78. Podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Podľa ods. 2 písm. a/, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň

služobného pokoja. Podľa ods.3, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

79. Podľa § 12 ods. 6 ZoHaZZ, na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

80. Podľa § 193 ZoHaZZ, na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.

81. Podľa § 85 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len ako „Zákonník práce“), priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

82. Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce, čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

83. Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR (ďalej len ako „Ústava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä
- ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c),
- najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d),
- primeraný odpočinok po práci (písm. e).

84. Žalovaný tvrdil, že štát prebral Smernicu do zákona o HaZZ správne. Podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora v zmysle článku 2, ods. 1 smernice je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a má mu byť k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa (rozsudok vo veci C-303/98).

85. Zákon o HaZZby mal byť v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4. bod 6. zákona o HaZZ do jeho znenia bola Smernica prebratá. Aj podľa ustanovenia § 193 zákona sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane okrem iného aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ustanovení § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ustanovenie § 96 ZP však na pomery zákona o HaZZ nie je použiteľný. Z ustanovení zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času Z výpovede žalobcu, ním predložených listinných dôkazov ako aj zo stanoviska žalovaného vyplýva, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. Práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie, ktorý namietal žalobca. Zákon o HaZZ v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje zákona, pričom v § 193 Zákona o HaZZ nie je odkaz na ustanovenie § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Poukazoval na rozhodnutie Súdneho dvora. Súd však uvádza, že žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa v prejednávanej veci nejedná.

86. Zákon o HaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zároveň zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Definuje úkony v priamej

súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť však zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ustanovenia § 86 Zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ustanovenia § 122 ods. 3 Zákona o HaZZ vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby („výjazd“), až takéto vykonávanie je štátnou službou.

87. Podľa článku 2, ods. 1 a ods. 2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval v rámci rozhodnutí, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2, ods.1 Smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štátny sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov – pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci C-518/15 Ville de Nivelles). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Z iného rozhodnutia súdneho dvora vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice (rozsudok Súdneho dvora z 3.10.200 vo veci Simap C-303/98, rozsudok Súdneho dvora z 9.9.2003 C-151/02). Súdny dvor viackrát rozhodol, že členské štátny nemôže jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6, písm. b/ smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava umožňuje zamestnávateľovi nezapočítať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi – príslušníkovi HaZZ služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6, písm. b/ smernice.

88. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov v tomto prípade príslušníkov HaZZ neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená článkom 6, písm. b/ smernice. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdelý a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, je v tejto súvislosti bez právneho významu, nakoľko žalobca počas povinností musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti, nemôže byť na ťarchu zamestnanca. Súd poukazuje na to, že proti žalovanému sú už dlhšiu dobu vedené obdobné spory, v rámci ktorých žalovaný používa obdobnú obranu, ale nepredložil žiadne rozhodnutie, v ktorom by bolo súdmi SR konštatované správne prevzatie Smernice do znenia zákona o HaZZ.

89. Čo sa týka potom požadovaného nároku žalobcu na náhradu škody, Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu.

90. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

91. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

92. Podľa ustanovenia § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

93. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (uvádzaná vyššie).

94. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátna spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. Náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv.

95. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vnikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i.a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia. Každý má právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času.

96. Na základe dokladov predložených žalobcom mal súd za preukázané, že pri nariadení pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo u žalobcu k prekračovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa v rozhodnom období (september 2019- august 2022). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti s nerešpektovaním čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho

základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života.

97. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladmo a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie je súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (14 rokov) skracoval čas odpočinku, v ktorom sa mohol venovať svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

98. Na základe uvedeného súd mal za to, že základ nároku žalobcu je daný.

99. Žalovaný namietal aj výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujme, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobností (§11 a nasledujúce OZ) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúcich OZ), nakoľko je medzi nimi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, avšak táto úvaha neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárnosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.
Súd sa stotožnil so žalobcom v tom, že v danom prípade má byť náhrada škody nielen primeranou, ale má spĺňať aj satisfakčnú funkciu, ako aj preventívnu a sankčnú. Má zabezpečiť aj generálnu prevenciu pred pokračovaním v porušení práva.

100. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré stanovil súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však závisí od vnútroštátnej právnej úpravy, toho ktorého členského štátu. Vnútroštátna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46, ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 1.7.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona.

101. Pokiaľ si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a 13 občianskeho zákonníka súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohľadňujúc pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

102. V období september 2019 – august 2022 odpracoval žalobca pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ 1 744,02 hodín, za ktoré obdobie sa domáhal zaplatenia žalovanej sumy 5 441,31 Eur ako náhrady vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch. Túto sumu vypočítal ako odmenu, ktorú mu priznáva zákona ako pri nariadenej služobnej pohotovosti postupom uvedeným pod bodom F žaloby, jej bodom 36 až 39.

103. Pokiaľ žalovaný vo svojom vyjadrení uviedol, že „tabuľky v žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku nemajetkovej ujmy, nakoľko výpočet žalobcu je mätúci a predstavuje skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenej primeranej peňažnej náhrady vo forme doplatku zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu podľa ustanovenia § 122 ods. 2 písm. a) zákona č. 315/2001 Z. z.,“ z tohto vyjadrenia žalovaného nevyplýva, že by spochybňoval údaje uvedené v týchto tabuľkách nachádzajúcich sa v žalobe žalobcu ktoré boli podkladom pre výpočet žalovanej sumy.

104. Súd si osvojil tento spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy a považoval ho za primeraný s poukazom na zásah do rodinného života žalobcu, jeho súkromia a mal za to, že vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by dosiahol pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že zo strany žalovaného neboli namietané jednotlivé vyčíslenia počtu hodín odpracovanej pracovnej pohotovosti za mesiac, hodinová sadzbu, rozdiel percentuálny v zmysle ustanovenia § 92 ods. 1 a 2 Zákona o HaZZ. Nemajetková ujma mohla byť stanovená imaginárnou čiastkou, pričom žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení zákona o HaZZ. Reálne vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá nebola vyplatená. Súd sa s takýmto vyčíslením stotožnil. Uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet je možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu vzhľadom k jej intenzite, rozsahu a trvaniu podľa názoru súdu by ako závažnú pociťoval každý nachádzajúci sa na mieste a v postavení žalobcu.

105. Námietka žalovaného v priebehu konania bola smerovaná aj na povinnosť žalobcu upozorniť nadriadeného na jeho porušovanie práv a na to, že mu vzniká v dôsledku porušovania jeho práva ujma. Rovnako mal podľa žalovaného žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza a teda neprejavil podľa žalovaného primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah tým, že nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V tejto súvislosti súd rovnako ako žalobca poukazuje na rozhodnutia súdneho dvora, predovšetkým na rozsudok vo veci Günter Fuß C-429/09 zo dňa 25.11.2010. Jedná sa o rozhodnutie týkajúce sa pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb (pracovných zmien) stanovoval priemerne 54 hodín týždenne a zahŕňal 24 hodinové zmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá mohla byť prerušená zásahovou činnosťou. Išlo o skutkovo a právne identickú vec aká bola predmetom tohto sporu. V prípade porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutý pracovníci najprv požadovali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vzniknutej v dôsledku toho porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňatí z ich dodržiavania. Vyžadovanie tejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov.

106. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že nárok žalobcu je v celom rozsahu dôvodný a žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Žalobcovi priznal plnú sumu, ktorú požadoval titulom náhrady nemajetkovej ujmy s tým, že spôsob a výška určenia sa súdu javili ako spravodlivé a najbližšie k vyčísleniu náhrady za služobnú pohotovosť vykonávanú nad rozsah ustanoveného týždenného pracovného času, v tom ktorom kalendárnom roku.

107. O trovách konania bolo rozhodnuté s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodovať súdny úradník s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach na Okresný súd Banská Bystrica.

V odvolaní musí byť uvedené, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody), čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) a musí byť podpísané. Odvolanie treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie odvolania na trovy toho, kto ho urobil.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci,

i) právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v písmenách a) až h), ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok).